

Seguint a Lluís Bonifàs per la ruta del Cister

JORDI PARÍS FORTUNY.
Director del Museu de Valls

L'escultor vallenc Lluís Bonifàs i Massó va fer una ingent producció, quantificada per l'arquitecte i historiador de l'art Cèsar Martinell. La major part d'aquesta producció van ser encàrrecs per a les esglésies de les comarques tarragonines i lleidatanes. Aquesta enorme producció va ser possible gràcies a un taller que funcionava a la perfecció i que estava ubicat a Valls.

Però què ens queda de tot això? Doncs molt poca cosa. Algunes restes de retaules, algunes imatges... i poca cosa més. Tot i amb això, volem destacar dos punts de la Ruta del Cister on podem admirar, tot i que d'una manera fragmentada, la qualitat de l'obra de l'escultor set-centsista: Valls i Vallbona de les Monges.

Per al monestir femení de Vallbona va fer, l'any 1764, el model de fusta per a una urna de plata del Monument de Dijous Sant, per encàrrec de Josep Fontanet Bertran, argenter de Tàrraga. El model de fusta s'ha perdut, però ens queda l'urna de plata, gairebé sencera, que té tota la traça del nostre escultor.

És a Valls, però, on s'ha conservat una quantitat més important d'obres d'en Bonifàs. Les trobarem ubicades en dos espais: a l'església de Sant Joan i al Museu de Valls.

El nostre recorregut comença a la majestuosa nau de l'església. Tot just entrant, a mà dreta, trobem un conjunt excel·lent: el retaule de sant Aleix, obrat l'any 1769 i situat sota l'escala que porta al cor. Era la capella sepulcral de les famílies Bonifàs i Ixart. L'altar no es conserva sencer, però conserva les imatges principals: la jacent de sant Aleix, el relleu de la Mare de Déu i els plafons de les temptacions del sant i del comiat de sant Aleix de la seva dona. En aquest darrer, de gran qualitat, els historiadors hi han sabut veure, a la cara del sant, el retrat de l'avi de l'escultor, Lluís Bonifaci i Sastre.

Si avancem cap a l'interior de la nau, ens trobem amb la imatge de la Mare de Déu de la Soledat, una talla feta l'any 1755, per encàrrec de la família Segarra, que es venerava a la seva casa pairal, situada just davant de l'església. Només abandonava la casa per sortir a la processó del Diumenge de Rams, al vespre.

A VALLS, BARROC

En aquesta pàgina.
Talla de sant Pau Apòstol,
del mateix autor i
provinent del mateix
oratori. Museu de Valls.

En la pàgina anterior.

Lluís Bonifàs i Massó
Misteri del Davallament (1766)
de la confraria dels corders i
espardeyers de Valls.
Església Arxiprestal de Sant
Joan, Valls.

Lluís Bonifàs i Massó
Talla sobre fusta policromada
de sant Antoni de Pàdua (1766);
peça central de l'antic retaule
de l'oratori dedicat al sant que
tenia la família Baldrich, primer
a la casa del carrer de la Cort i
després al Castell de Valls (1790).
Museu de Valls

A VALLS, BARROC

Lluís Bonifàs i Massó.

Talla de fusta policromada representant un Rei d'Israel (1754). Procedent del Retaule del Roser de l'Església Prioral de Sant Pere de Reus. Museu de Valls.

Model de fusta per a una urna de plata (1764) del Monument del Dijous Sant, encarregat per Josep Fontanet i Bertran, argenter de Tàrraga. Monestir de Vallbona de les Monges. Fotografia de l'arxiu de Cèsar Martinell.

Detall de la figura de Crist exànim, de l'escultura *Mare de Déu dels Dolors* (1779). Retaule major. Capella dels Dolors. Església Arxiprestal de Sant Joan, Valls.

Just a la capella del davant hi ha un altre dels misteris processionals que va realitzar el taller del nostre escultor, és el misteri del Davallament, obrat l'any 1766 per a la confraria dels corders i espardenyers. Es tracta d'un conjunt de sis figures; només el Crist és de talla sencera i la resta són figures vestides, és a dir, que només són de talla de fusta les parts visibles: el cap, les mans i els peus, anomenades popularment "de cap i pota".

No podem marxar de l'església sense entrar a la capella dels Dolors. Malauradament no s'ha conservat el retaule d'aquesta bonica capella, però sí la imatge titular, la Mare de Déu dels Dolors (1781), una de les peces més emblemàtiques de l'escultor, per l'expressivitat del rostre de Maria i el cos del Crist mort als seus peus.

Deixem l'església arxiprestal i ens encaminem cap al Museu. Just abans d'entrar-hi, davant de l'edifici, trobem el monument a Lluís Bonifàs, una iniciativa promoguda pel recordat arquitecte i historiador de l'art Cèsar Martinell, el primer que va estudiar en profunditat l'obra de l'artista.

El Museu conserva, encara que desmuntades, les figures principals de l'altar de l'oratori de la família

Baldrich, dedicat a sant Antoni de Pàdua (1766). El conjunt tenia quatre figures principals: sant Antoni, sant Pau apòstol, sant Francesc de Paula i, a la base, damunt de l'altar i dins d'una urna, la imatge de la Mare de Déu Assumpta. Tota la fusteria de l'altar s'ha perdut i no se'n coneix la ubicació actual, però sí que es conserven aquestes quatre figures al fons del Museu, totes elles de talla menys la Mare de Déu.

I, ja per acabar, cal esmentar algunes altres imatges de l'escultor conservades al Museu. Són les dues figures dels sants Reis, que provenen del retaule de la Mare de Déu del Roser de l'església prioral de Reus.

Finalitzem aquí aquest curt però intens recorregut per conèixer algunes de les imatges sorgides de les mans d'aquest excel·lent escultor que va dirigir un dels tallers més importants i prolífics del segle XVIII al nostre país.